Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM.

Huic Editioni omnia difficiliorum Vocabulorum Themata, quæ in *Georgii Paſoris* Lexico Grammaticè reſolvuntur, in margine apposuit

CAROLUS HOOLE.

In eorum ſcilicet gratiam, qui prima Græcæ Linguæ tyrocinia faciunt.

Ματθ. κδ'. ιε'.

Ὁ ἀναγινώσκων νοείτω.

LONDINI,

Excudebat *R. Nortonus* pro *Joſh. Kyrton*; ad cujus Officinam proſtant, ſub Inſignibus Regalibus in Cœmeterio Paulino.

1664.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

Κεφάλαιον α. Caput I.

ΙΒΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.
2 Ἀβραὰμ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰσα- [a] Γεννάω.
άκ. Ἰσαὰκ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ.
Ἰακὼβ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν, καὶ
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.
3 Ἰούδας δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Φάρες καὶ τὸν Ζαρὰ
ἐκ τῆς Θάμαρ. Φάρες δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ.
Ἐσρὼμ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἀράμ.
4 Ἀρὰμ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ. Ἀμι-
ναδὰβ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ναασσών. Ναασσὼν δὲ
[a] ἐγέννησε τὸν Σαλμών.
5 Σαλμὼν δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ.
Βοὸζ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ. Ὠβὴδ
δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί.
6 Ἰεσσαὶ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασι-
λέα. Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς [a] ἐγέννησε τὸν Σο-
λομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου.
7 Σολομὼν δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ. Ῥοβο-
ὰμ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἀβιά. Ἀβιὰ δὲ [a] ἐγέννησε
τὸν Ἀσά.
8 Ἀσὰ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ. Ἰωσα-
φὰτ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ. Ἰωρὰμ δὲ [a] ἐγέν-
νησε τὸν Ὀζίαν.
9 Ὀζίας δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ. Ἰωά-
θαμ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ. Ἄχαζ δὲ [a] ἐγέν-
νησε τὸν Ἐζεκίαν.
10 Ἐζεκίας δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ. Μα-
νασσῆς δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἀμών. Ἀμὼν δὲ [a] ἐγέν-
νησε τὸν Ἰωσίαν.

11 Ἰωσίας δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰακείμ. Ἰακεὶμ δὲ
[a] ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ
b οἶκος. ἐπὶ τῆς [b] μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

12 Μετὰ δὲ τὴν [b] μετοικεσίαν Βαβυλῶνος
Ἰεχονίας [c] ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ. Σαλαθιὴλ δὲ
[c] ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ.

13 Ζοροβάβελ δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ. Ἀ-
βιοὺδ δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ. Ἐλιακεὶμ δὲ
[c] ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ.

14 Ἀζὼρ δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Σαδώκ. Σαδὼκ
δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ. Ἀχεὶμ δὲ [c] ἐγέννησε
τὸν Ἐλιούδ.

15 Ἐλιοὺδ δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ. Ἐ-
λεάζαρ δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ματθάν. Ματθὰν
δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ.

16 Ἰακὼβ δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ, τὸν ἄν-
δρα Μαρίας, ἐξ ἧς [c] ἐγεννήθη ΙΗΣΟΥΣ
c γεννάω. ὁ λεγόμενος Χριστός.

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως
Δαβίδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως
τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσα-
ρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, ἕως τοῦ
Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

d εἰμί. 18 ¶ Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως
e μιμνήσκομαι. [d] ἦν· [e] μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας
f ἔρχομαι. τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ [f] συνελθεῖν αὐτούς, [g] εὑρέ-
g εὑρίσκω. θη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.

h εἰμί. 19 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος [h] ὢν,
i δεικνύω. καὶ μὴ θέλων αὐτὴν [i] παραδειγματίσαι, [k] ἐβου-
k βούλομαι. λήθη λάθρα [l] ἀπολῦσαι αὐτήν.

l λύω. 20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ [m] ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ
m θυμός. ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ [n] ἐφάνη αὐτῷ, λέ-
n φαίνω. γων, Ἰωσήφ, υἱὸς Δαβίδ, μὴ [o] φοβηθῇς [p] παρα-
o φέβομαι. λαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ
p λαμβάνω. [q] γεννηθέν, ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου.

q γεννάω. 21 [r] Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
r τίκτω. αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΝ· αὐτὸς γὰρ [s] σώσει τὸν λα-
s σῶς. ὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

22 (Τοῦτο

22 (Τοῦτο δὲ ὅλον [t] γέγονεν ἵνα [u] πληρωθῇ — [t] γίνομαι.
τὸ [x] ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέ- — [u] πλέος.
γοντος, — [x] ῥέω.
23 Ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ [y] ἕξει, καὶ — [y] ἔχω.
[z] τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμ- — [z] τίκτω.
μανουήλ· ὅ ἐστι * μεθερμηνευόμενον, Μεθ' ἡ- — * ἑρμηνεύς.
μῶν ὁ Θεός.) — [a] ἐγείρω.
24 [a] Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐ- — b τάττω.
ποίησεν ὡς b προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυ- — c λαμβάνω
ρίου, καὶ c παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. — [d] γινώσκω.
25 Καὶ οὐκ [d] ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ e ἔτεκε — e τίκτω.
τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν [e] πρωτότοκον· καὶ [f] ἐκάλεσε — f καλέω.
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΝ.

Κεφ. β'. Cap.II.

ΤΟΥ δὲ Ἰησοῦ [a] γεννηθέντος ἐν Βηθλε- — [a] γεννάω.
ὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ
βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν [b] παρεγέ- — b γίνομαι.
νοντο εἰς Ἱεροσόλυμα,
2 Λέγοντες, Ποῦ ἐστιν ὁ c τεχθεὶς βασιλεὺς — [c] τίκτω.
τῶν Ἰουδαίων; d εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν — [d] εἴδω.
τῇ [e] ἀνατολῇ, καὶ [f] ἤλθομεν [g] προσκυνῆσαι — [e] τέλλω.
αὐτῷ. — f ἔρχομαι.
3 Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς [h] ἐτα- — g κύω.
ράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. — [h] ταράσσω.
4 Καὶ [x] συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς — [x] ἄγω.
καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, [i] ἐπυνθάνετο παρ' αὐ- — i πυνθάνο-
τῶν ποῦ ὁ Χριστὸς [k] γεννᾶται. — μαι.
5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰου- — [k] γεννάω.
δαίας· οὕτω γὰρ [l] γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου, — [l] γράφω.
6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς
[m] ἐλαχίστη † εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ — [m] ἐλαχύς.
γὰρ [n] ἐξελεύσεται ἡγούμενος ὅστις ποιμανεῖ τὸν — † εἰμί.
λαόν μου, τὸν Ἰσραήλ.
7 Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μά- — [n] ἔρχομαι.
γους [o] ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαι- — [o] ἀκριβής.
νομένου ἀστέρος.
8 Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε, — p πέμπω.
[p] Πορευθέντες, ἀκριβῶς [q] ἐξετάσατε περὶ τοῦ — q ἐτάζω.

a φέρω. αὐτοὺς, f διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ a ἀνεφέρετο εἰς τὸν
b κύω. οὐρανόν.
c στρέφω. 52 Καὶ αὐτοὶ b προσκυνήσαντες αὐτὸν, c ὑπέ-
d εἰμί. στρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης·
e αἰνέω. 53 Καὶ d ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ e αἰ-
f λέγω. νοῦντες καὶ f εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Ἀμήν.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφάλαιον α. Cap.I.

ΕΝ ἀρχῇ a ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λό-
a εἰμί. γος a ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ Θεὸς
a ἦν ὁ λόγος.
2 Οὗτος a ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς
τὸν Θεόν.
3 Πάντα δι' αὐτοῦ b ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ
b γίνομαι. b ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ b γέγονεν.
4 Ἐν αὐτῷ ζωὴ a ἦν, καὶ ἡ ζωὴ a ἦν τὸ φῶς
τῶν ἀνθρώπων·
5 Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκο-
c λαμβάνω. τία αὐτὸ οὐ c κατέλαβεν.
d στέλλω. 6 b Ἐγένετο ἄνθρωπος d ἀπεσταλμένος
παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης.
e ἔρχομαι. 7 Οὗτος e ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρ-
τυρήσῃ περὶ τοῦ φωτὸς, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι'
αὐτοῦ.
8 Οὐκ a ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρ-
τυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.
9 a Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάν-
τα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
10 Ἐν τῷ κόσμῳ a ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐ-
f γινώσκω. τοῦ ἐγένετο· καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ f ἔγνω.
g ἔρχομαι. 11 Εἰς τὰ ἴδια g ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
h λαμβάνω. h παρέλαβον.

12 Ὅσοι

12 Ὅσοι δὲ h ἔλαβον αὐτόν, i ἔδωκεν αὐτοῖς i δίδωμι.
ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ k γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν k γίνομαι.
εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
13 Οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος
σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ
Θεοῦ l ἐγεννήθησαν. l γεννάω.
14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ k ἐγένετο, καὶ m ἐσκή- m σκηνή.
νωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ n ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, n θεάομαι.
δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός) πλήρης χά-
ριτος καὶ ἀληθείας.
15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ o κέ- o κράζω.
κραγε, λέγων, Οὗτος p ἦν ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω p εἰμί.
μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου k γέγονεν· ὅτι
πρῶτός μου p ἦν.
16 Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάν-
τες h ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος.
17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως t ἐδόθη, ἡ χάρις
καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ k ἐγένετο.
18 Θεὸν οὐδεὶς q ἑώρακε πώποτε· ὁ μονο- q ὁράω.
γενὴς υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος
r ἐξηγήσατο. r ἡγέομαι.
19 Καὶ αὕτη p ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου,
ὅτε s ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων s στέλλω.
ἱερεῖς καὶ Λευΐτας, ἵνα t ἐρωτήσωσιν αὐτόν, Σὺ t ἐρωτάω.
τίς p εἶ; u λέγω.
20 Καὶ u ὡμολόγησε, καὶ οὐκ x ἠρνήσατο· καὶ x ἀρνέομαι.
ὡμολόγησεν, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός.
21 Καὶ t ἠρώτησαν αὐτόν, Τί οὖν; Ἠλίας εἶ
σύ; Καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης p εἶ
σύ; Καὶ y ἀπεκρίθη, Οὔ. y κρίνω.
22 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τίς p εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν
δῶμεν τοῖς z πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ z πέμπω.
σεαυτοῦ;
23 a Ἔφη, Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρή- a φάω.
μῳ, b Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· καθὼς εἶπεν b εὐθύς.
Ἠσαΐας ὁ προφήτης·
24 Καὶ οἱ c ἀπεσταλμένοι, d ἦσαν ἐκ τῶν Φα- c στέλλω.
ρισαίων. d εἰμί.
25 Καὶ e ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί e ἐρωτάω.
οὖν

οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ d εἶ ὁ Χριστὸς, οὔτε
Ἠλίας, οὔτε ὁ προφήτης;
f κρίνω. 26 f Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων,
g ἵστημι. Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν g ἕστη-
h εἴδω. κεν ὃν ὑμεῖς οὐκ h οἴδατε·
27 Αὐτός d ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος· ὃς
i γίνομαι. ἔμπροσθέν μου i γέγονεν· οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος
ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.
28 Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾶ i ἐγένετο πέραν
τοῦ Ἰορδάνου ὅπου d ἦν Ἰωάννης βαπτίζων·
29 ¶ Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰη-
σοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει, h Ἴδε
ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
30 Οὗτός d ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὀπίσω μου
ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου i γέγονεν· ὅτι
πρῶτός μου d ἦν.
k καὶ ἐγώ. 31 k Κἀγὼ οὐκ h ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα l φα-
l φαίνω. νερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο m ἦλθον ἐγὼ ἐν
m ἔρχομαι. τῷ ὕδατι βαπτίζων.
n μάρτυς. 32 Καὶ n ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων, Ὅ-
o θεάομαι. τι o τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσ-
p μένω. περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ p ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.
33 k Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας
q ὕδωρ. με βαπτίζειν ἐν q ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ'
ὃν ἂν h ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον
ἐπ' αὐτὸν, οὗτός d ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι
ἁγίῳ.
r ὁράω. 34 Κἀγὼ r ἑώρακα, καὶ u μεμαρτύρηκα ὅτι
οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
35 ¶ Τῇ ἐπαύριον πάλιν g εἱστήκει ὁ Ἰωάν-
νης, καὶ ἐκ μαθητῶν αὐτοῦ δύο·
s βλέπω. 36 Καὶ s ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι
λέγει, h Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ.
t ἀκούω. 37 Καὶ t ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ u λαλοῦν-
u λαλέω. τος, καὶ x ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.
x ἀκόλουθος 38 y Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ o θεασάμενος
y στρέφω. αὐτοὺς x ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς,
39 Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ραββὶ
z ἑρμηνεύς. (ὃ λέγεται z ἑρμηνευόμενον, Διδάσκαλε) ποῦ
μένεις; 40 Λέγ

40 Λέγει αὐτοῖς, [b]Ἔρχεσθε καὶ [a]ἴδετε. [b]Ἦλ- a εἴδω.
θον καὶ εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ [c]ἔμειναν τὴν b ἔρχομαι.
ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα δὲ [d]ἦν ὡς δεκάτη. c μένω.
41 [d]Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος d εἰμί.
Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ
Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.
42 Εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδι-
ον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, [e]Εὑρήκαμεν τὸν Μεσ- e εὑρίσκω.
σίαν, ὅ ἐστι [z]μεθερμηνευόμενον, ὁ Χριστός.
43 Καὶ [f]ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. [g]Ἐμ- f ἄγω.
βλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Σὺ [d]εἶ Σίμων ὁ g βλέπω.
υἱὸς Ἰωνᾶ, σὺ [h]κληθήσῃ Κηφᾶς· ὃ ἑρμηνεύεται h καλέω.
Πέτρος.
44 Τῇ ἐπαύριον [i]ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς [b]ἐξ- i θέλω.
ελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει Φίλιππον,
καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι.
45 [d]Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ
πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.
46 Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, καὶ
λέγει αὐτῷ, Ὃν [k]ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ k γράφω.
καὶ οἱ προφῆται, [e]εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ
Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ.
47 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναὴλ, Ἐκ Ναζα-
ρὲθ δύναταί τι ἀγαθὸν [d]εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φί-
λιππος, Ἔρχου καὶ ἴδε.
48 [a]Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμε-
νον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, [a]Ἴδε ἀ-
ληθῶς Ἰσραηλίτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ [e]ἔστι.
49 Λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ, Πόθεν με γι-
νώσκεις; [l]Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, l κρίνω.
Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, [d]ὄντα ὑπὸ τὴν
συκῆν εἶδόν σε.
50 [l]Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ,
Ῥαββὶ, σὺ [d]εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ [d]εἶ ὁ βασιλεὺς
τοῦ Ἰσραήλ.
51 [l]Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι
εἶπόν σοι, Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύ-
εις; μείζω τούτων [m]ὄψει. m ὄπτομαι.
52 Καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν,

m ὄπτομαι. ὑμῖν, Ἀπ' ἄρτι [m] ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν [n] ἀνεῳγότα,
n οἴγω. καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ κατα-
βαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Κεφ. β'. Cap.II.

a γίνομαι. ΚΑὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος [a] ἐγένετο
b εἰμί. ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας· καὶ [b] ἦν ἡ μήτηρ τοῦ
Ἰησοῦ ἐκεῖ.
c καλέω. 2 [c] Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.
d ὕστερος. 3 Καὶ [d] ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ
τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, Οἶνον οὐκ ἔχουσι.
4 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύ-
ναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου.
5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, Ὅ,τι
ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε.
6 [b] Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ, κεί-
μεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦ-
σαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.
7 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, [e] Γεμίσατε τὰς
e γέμω. ὑδρίας ὕδατος. Καὶ [e] ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως
ἄνω.
f ἀντλέω. 8 Καὶ λέγει αὐτοῖς, [f] Ἀντλήσατε νῦν, καὶ
g φέρω. φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. Καὶ [g] ἤνεγκαν.
h γεύω. 9 Ὡς δὲ [h] ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕ-
i γίνομαι. δωρ οἶνον [i] γεγενημένον, (καὶ οὐκ [k] ᾔδει πόθεν
k εἴδω. [b] ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι [k] ᾔδεισαν οἱ [f] ἠντληκό-
m τίθημι. τες τὸ ὕδωρ) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος,
n μέθυ. 10 Καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶ-
o ἐλαχύς. τον τὸν καλὸν οἶνον [m] τίθησι· καὶ ὅταν [n] μεθυσθῶσι,
p τηρέω. τότε τὸν [o] ἐλάσσω· σὺ [p] τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον
ἕως ἄρτι.
11 Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ
q φαίνω. Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας· καὶ [q] ἐφανέρωσε τὴν
r πίστις. δόξαν αὐτοῦ, καὶ [r] ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ.
s βαίνω. 12 ¶ Μετὰ τοῦτο [s] κατέβη εἰς Καπερναοὺμ
αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
t μένω. οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ [t] ἔμειναν οὐ πολλὰς
ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγὺς [b] ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων,
καὶ [u] ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. [u] βαίνω.
14 Καὶ [x] εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας [x] εὑρίσκω.
βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερμα-
τιστὰς [y] καθημένους· [y] ἧμαι.
15 Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάν-
τας [z] ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ [z] βάλλω.
τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν [a] ἐξέχεε τὸ κέρμα, [a] χέω.
καὶ τὰς τραπέζας [b] ἀνέστρεψε. [b] στρέφω.
16 Καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν,
[c] Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον [c] αἴρω.
τοῦ πατρός μου, οἶκον ἐμπορίου.
17 [d] Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι [e] γε- [d] μιμνή-
γραμμένον ἐστίν, Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφα- σκομαι.
γέ με. [e] γράφω.
18 [f] Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον [f] κρίνω.
αὐτῷ, Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν ὅτι ταῦτα
ποιεῖς;
19 [f] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
[g] Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις [g] λύω.
[h] ἐγερῶ αὐτόν. [h] ἐγείρω.
20 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Τεσσαράκοντα
καὶ ἓξ ἔτεσιν [i] ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ [i] δέμω.
ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;
21 Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώμα-
τος αὐτοῦ.
22 Ὅτε οὖν [h] ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, [d] ἐμνήσθησαν
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς· καὶ
[k] ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ [k] πίστις.
Ἰησοῦς.
23 ¶ Ὡς δὲ [l] ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ [l] εἰμί.
πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ [k] ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄ-
νομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
24 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ [k] ἐπίστευεν ἑαυτὸν
αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας·
25 Καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις [m] μαρτυ- [m] μάρτυρ.
ρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί
ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Κεφ.

Κεφ. γ'. Cap. III.

a εἰμί. a Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, (Νι-
κόδημος ὄνομα αὐτῷ) ἄρχων τῶν
Ἰουδαίων·
b ἔρχομαι. 2 Οὗτος b ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ
c εἴδω. εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββὶ, c οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ b ἐ-
λήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ ση-
μεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ a ᾖ ὁ
Θεὸς μετ' αὐτοῦ.
d κρίνω. 3 d Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀ-
e γεννάω. μὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις e γεννηθῇ
ἄνωθεν, οὐ δύναται c ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ.
4 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος, Πῶς
δύναται ἄνθρωπος e γεννηθῆναι γέρων a ὤν;
μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτε-
ρον b εἰσελθεῖν, καὶ e γεννηθῆναι;
5 d Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
f ὕδωρ. σοι, ἐὰν μή τις e γεννηθῇ ἐξ f ὕδατος καὶ
Πνεύματος, οὐ δύναται b εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ.
6 Τὸ e γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ a ἐστι·
καὶ τὸ d γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, πνεῦ-
μά a ἐστι.
7 Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς
e γεννηθῆναι ἄνωθεν.
8 Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ· καὶ τὴν φωνὴν
αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ c οἶδες πόθεν ἔρχεται, καὶ
ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ e γεγεννημένος ἐκ
τοῦ πνεύματος.
9 d Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ,
g γίνομαι. Πῶς δύναται ταῦτα g γενέσθαι;
10 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ
a εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γι-
νώσκεις;
11 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ c οἴδαμεν
h λαλέω. h λαλοῦμεν, καὶ ὃ i ἑωράκαμεν k μαρτυροῦμεν·
i ὁράω. καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.
k μάρτυς. 12 Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πι-

τε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύ-
σετε;
13 Καὶ οὐδεὶς l ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν l βαίνω.
εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ l καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου, ὁ a ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
14 Καὶ καθὼς Μωσῆς m ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν m ὑψόω.
τῇ ἐρήμῳ, οὕτως m ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου·
15 Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ n ἀπό- n ὀλλύω.
ληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.
16 Οὕτω γὰρ o ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, o ἀγάπη.
ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ p ἔδωκεν, ἵνα πᾶς p δίδωμι.
ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ n ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ
ζωὴν αἰώνιον.
17 Οὐ γὰρ q ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ q στέλλω.
εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα
σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. r σόος.
18 Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ
πιστεύων, ἤδη d κέκριται, ὅτι μὴ ſ πεπίστευκεν ſ πίστις:
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
19 Αὕτη δέ a ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς b ἐ-
λήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ o ἠγάπησαν οἱ ἄν-
θρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· a ἦν γὰρ
πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.
20 Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ
φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ t ἐ- t ἐλέγχω.
λεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
21 Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς
τὸ φῶς, ἵνα u φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν u φαίνω.
Θεῷ a ἐστὶν x εἰργασμένα. x ἔργον.
22 ¶ Μετὰ ταῦτα b ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ
διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν. y τρίβω.
23 a Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰ-
νὼν, ἐγγὺς τοῦ Σαλεὶμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ a ἦν
ἐκεῖ, καὶ g παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.
24 Οὔπω γὰρ a ἦν z βεβλημένος εἰς τὴν φυ- z βάλλω.
λακὴν ὁ Ἰωάννης.
25 a Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν a γίνομαι.
Ἰωάννου

'Ιωάννου μετὰ 'Ιουδαίων περὶ καθαρισμοῦ.
b ἔρχομαι. 26 Καὶ b ἦλθον πρὸς τὸν 'Ιωάννην, καὶ εἶπον
c εἰμί. αὐτῷ, Ῥαββί, ὃς c ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ 'Ιορδά-
d μάρτυρ. νου, ᾧ σὺ d μεμαρτύρηκας, e ἴδε οὗτος βαπτίζει,
e εἴδω. καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.
f κείνω. 27 f 'Απεκρίθη 'Ιωάννης καὶ εἶπεν, Οὐ δύ-
ναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ
g δίδωμι. g δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
28 Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον,
h στέλλω. Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι h ἀπεσταλμένος
εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.
29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος c ἐστίν· ὁ δὲ
i ἵστημι. φίλος τοῦ νυμφίου ὁ i ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ,
χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη
k πλέος. οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ k πεπλήρωται.
l ἐλαχύς. 30 'Εκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ l ἐλαττοῦ-
σθαι.
31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων
c ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς c ἐστι, καὶ ἐκ
τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπά-
νω πάντων c ἐστίν.
m ὁράω. 32 Καὶ ὃ m ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρ-
τυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.
n λαμβάνω 33 Ὁ n λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, o ἐσφρά-
o σφραγίς. γισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής c ἐστιν.
34 Ὃν γὰρ h ἀπέστειλεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα
τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου g δίδωσιν ὁ Θεὸς
τὸ πνεῦμα.
35 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα g δέ-
δωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱόν, ἔχει ζωὴν αἰώ-
p πείθω. νιον· ὁ δὲ p ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ q ὄψεται ζωήν,
q ὄπτομαι. ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

Κεφ. δ'. Cap.IV.

Ὡς οὖν a ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι b ἤκουσαν οἱ Φα-
a γινώσκω. ρισαῖοι ὅτι 'Ιησοῦς πλείονας μαθητὰς
b ἀκούω. ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ 'Ιωάννης
2 (Καίτοιγε 'Ιησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν,
ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.)

3 c Ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ d ἀπῆλθε πάλιν c ἔω.
εἰς τὴν Γαλιλαίαν. d ἔρχομαι.
4 e Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμα- e δεῖ.
ρείας.
5 Ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας f λε- f λέγω.
γομένην Συχὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ g ἔδωκεν g δίδωμι.
Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.
6 h Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς h εἰμί.
i κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορείας, k ἐκαθέζετο οὕ- i κοπιάω.
τως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα h ἦν ὡσεὶ ἕκτη· k ἕζω.
7 Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας l ἀντλῆσαι l ἀντλέω.
ὕδωρ· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, g Δός μοι m πιεῖν. m πίνω.
8 (Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ d ἀπεληλύθεισαν εἰς
τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.)
9 Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις,
Πῶς σὺ Ἰουδαῖος h ὢν παρ' ἐμοῦ m πιεῖν αἰτεῖς,
h οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ o συγχρῶν- o χράω.
ται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις.
10 p Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἰ p κρίνω.
q ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων q εἴδω.
σοι, g Δός μοι m πιεῖν· σὺ ἂν r ᾔτησας αὐτὸν, r αἰτέω.
καὶ g ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.
11 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, Κύριε, οὔτε ἄντλη-
μα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ h ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔ-
χεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
12 Μὴ σὺ ſ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακὼβ, ſ μέγας.
ὃς g ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ
m ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;
13 p Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πᾶς
ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, t διψήσει πάλιν. t δίψα.
14 Ὃς δ' ἂν m πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ g δώ-
σω αὐτῷ, οὐ μὴ t διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ
ὕδωρ ὃ g δώσω αὐτῷ, u γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ u γίνομαι.
ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.
15 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ, Κύριε, g δός
μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι
ἐνθάδε ἀντλεῖν.
16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε, φώνησον x φωνέ.
τὸν ἄνδρα σου, καὶ d ἐλθὲ ἐνθάδε.

17 p Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔχω
ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς εἶπας,
Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω.
y ἔχω. 18 Πέντε γὰρ ἄνδρας y ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔ-
z εἴρω. χεις, οὐκ h ἔστι σου ὁ ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς z εἴρηκας.
19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε, θεωρῶ ὅτι
προφήτης h εἶ σύ.
a κύω. 20 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει a προ-
σεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν Ἱεροσολύ-
μοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ a προσκυνεῖν.
b πίστις. 21 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, b πίστευσόν
μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ
οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις a προσκυνήσετε τῷ πα-
τρί.
c εἴδω. 22 Ὑμεῖς a προσκυνεῖτε ὃ οὐκ c οἴδατε, ἡ-
μεῖς a προσκυνοῦμεν ὃ c οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία
d εἰμί. ἐκ τῶν Ἰουδαίων d ἐστίν·
23 Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν d ἐστιν, ὅτε οἱ
ἀληθινοὶ a προσκυνηταὶ a προσκυνήσουσι τῷ
πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ
τοιούτους ζητεῖ τοὺς a προσκυνοῦντας αὐτόν.
24 Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς a προσκυνοῦν-
τας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προ-
σκυνεῖν.
25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, c Οἶδα ὅτι Μεσσίας
e ἔρχομαι. ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν e ἔλθῃ ἐκεῖ-
νος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.
26 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι, ὁ λα-
λῶν σοι.
27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ e ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
f εἷς. καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· f οὐδεὶς
μέντοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἤ, τί λαλεῖς μετ' αὐ-
τῆς;
g ἕω. 28 g Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή,
e ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώ-
ποις,
29 Δεῦτε, c ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι
πάντα ὅσα ἐποίησα· μή τι οὗτός d ἐστιν ὁ
Χριστός;

30 Ἐξῆ

30 Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο
πρὸς αὐτόν.
31 Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ h ἠρώτων αὐτὸν οἱ μα- h ἐρωτάω.
θηταὶ, λέγοντες, Ῥαββὶ, φάγε.
32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω
φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ c οἴδατε.
33 Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους,
Μή τις i ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; i φέρω.
34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρῶμά
ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με,
καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.
35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι k τετράμηνόν k μήν.
ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν,
l ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ m θεάσασθε l αἴρω.
τὰς χώρας, ὅτι λευκαί d εἰσι πρὸς θερισμὸν m θεάομαι.
ἤδη.
36 Καὶ ὁ θερίζων, μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνά-
γει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων
ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.
37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος d ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς,
ὅτι ἄλλος d ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.
38 Ἐγὼ n ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ n στέλλω.
ὑμεῖς o κεκοπιάκατε· ἄλλοι o κεκοπιάκασι, καὶ o κόπτω.
ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν e εἰσεληλύθατε.
39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ p ἐπίστευ- p πίστις.
σαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς
γυναικὸς μαρτυρούσης, Ὅτι εἶπέ μοι πάντα
ὅσα ἐποίησα.
40 Ὡς οὖν e ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖ-
ται, h ἠρώτων αὐτὸν q μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ q μένω.
ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.
41 Καὶ πολλῷ πλείους r ἐπίστευσαν διὰ τὸν λό- r πίστις.
γον αὐτοῦ.
42 Τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, Ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν
σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ s ἀκηκόαμεν, καὶ s ἀκούω.
οἴδαμεν ὅτι οὗτός d ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ
κόσμου, ὁ Χριστός.
43 ¶ Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας e ἐξῆλθεν ἐ-
κεῖθεν, καὶ e ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

[t] μάρτυρ. 44 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς [t] ἐμαρτύρησεν ὅτι προ-
φήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.
[u] δέχομαι. 45 Ὅτε οὖν [e] ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, [u] ἐδέξ-
[x] ὁράω. αντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα [x] ἑωρακότες
ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐ-
τοὶ γὰρ [e] ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.
46 ¶ [e] Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἰς τὴν Κα-
[y] ἀσθενέω. νᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον.
Καὶ ἦν τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς [y] ἠσθένει ἐν Κα-
περναούμ.
47 [f] Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰου-
δαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, [c] ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν
[z] βαίνω. καὶ [h] ἠρώτα αὐτὸν, ἵνα [z] καταβῇ καὶ [a] ἰάσηται αὐ-
[a] ἰάομαι. τοῦ τὸν υἱόν· [b] ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν.
[b] μέλλω. 48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, Ἐὰν μὴ
[c] εἴδω. σημεῖα καὶ τέρατα [c] ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
49 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικὸς, Κύριε,
[d] βαίνω. [d] κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.
[e] πείρω. 50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, [e] Πορεύου· ὁ υἱός
σου ζῇ. Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ
ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ [e] ἐπορεύετο.
51 Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι
[f] ἀντέω. αὐτοῦ [f] ἀπήντησαν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν, λέγον-
[g] ζάω. τες, Ὅτι ὁ παῖς σου [g] ζῇ.
[h] πυνθάνομαι. 52 [h] Ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ
κομψότερον [i] ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὅτι χθὲς
[i] ἔχω. ὥραν ἑβδόμην [*] ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.
[*] ἔω. 53 [k] Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ, ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
[k] γινώσκω. ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι ὁ υἱός σου [g] ζῇ·
[l] πίστις. [l] ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.
54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν
[m] ἔρχομαι. ὁ Ἰησοῦς, [m] ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν.

Κεφ. ε. Cap. V.

[a] εἰμί. ΜΕτὰ ταῦτα [a] ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ
[b] βαίνω. [b] ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.
2 [a] Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προ-
[c] λέγω. βατικῇ κολυμβήθρα, ἡ [c] ἐπιλεγομένη Ἑβραϊ-
στὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα.

3 Ἐν ταύταις d κατέκειτο πλῆθος πολὺ — d κεῖμαι.
ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδε-
χομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.
4 Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν
τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ e ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν — e ταράσσω.
πρῶτος b ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος,
ὑγιὴς f ἐγίνετο ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. — f γίνομαι.
5 a Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριακονταοκ- — g ἔχω.
τὼ ἔτη g ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.
6 Τοῦτον h ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ — h εἴδω.
i γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει — i γινώσκω.
αὐτῷ, Θέλεις ὑγιὴς f γενέσθαι;
7 n Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, Κύριε, ἄν-
θρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν e ταραχθῇ τὸ ὕδωρ,
βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι
ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.
8 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, k Ἔγειραι, l ἆρον — k ἐγείρω.
τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. — l αἴρω.
9 Καὶ εὐθέως f ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος·
καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει· a ἦν
δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
10 e Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ m τεθεραπευ- — m θεράπων
μένῳ, Σάββατόν a ἐστιν· οὐκ ἔξεστί σοι l ἆραι τὸν
κράββατον.
11 n Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, — n κρίνω.
ἐκεῖνός μοι εἶπεν, l Ἆρον τὸν κράββατόν σου,
καὶ περιπάτει.
12 o Ἠρώτησαν οὖν αὐτὸν, Τίς ἐστιν ὁ ἄν- — o ἐρωτάω.
θρωπος ὁ εἰπών σοι, l Ἆρον τὸν κράββατόν σου,
καὶ περιπάτει.
13 Ὁ δὲ p ἰαθεὶς οὐκ * ᾔδει τίς a ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰη- — * εἴδω.
σοῦς q ἐξένευσεν ὄχλου a ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. — p ἰάομαι.
14 Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς — q νεύω.
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἴδε, ὑγιὴς f γέγονας,
μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι f γένη-
ται.
15 r Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ s ἀνήγγειλε — r ἔρχομαι.
τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς a ἐστιν ὁ ποιήσας αὐ- — s ἀγγέλλω.
τὸν ὑγιῆ.

t διώκω. 16 Καὶ διὰ τοῦτο t ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰου-
u ζητέω. δαῖοι, καὶ u ἐζήτουν αὐτὸν x ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦ-
x κτείνω. τα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.
17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς n ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, Ὁ
y καὶ ἐγώ. πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται· y κἀγὼ ἐργά-
ζομαι.
18 Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον u ἐζήτουν αὐτὸν οἱ
z λύω. Ἰουδαῖοι x ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον z ἔλυε τὸ
σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θε-
όν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.
a κρίνω. 19 a Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς
ποιεῖν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πα-
τέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα
καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.
20 Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα b δεί-
b δεικνύω. κνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων
b δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζη-
τε.
21 Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ
ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ.
22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν
c δίδωμι. κρίσιν πᾶσαν c δέδωκε τῷ υἱῷ.
23 Ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶ-
σι τὸν πατέρα· ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πα-
τέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.
24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου
ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει
ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ
d βαίνω. d μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.
25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥ-
ρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φω-
νῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσον-
ται.
26 Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ,
οὕτως c ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ.
27 Καὶ ἐξουσίαν c ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν
ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου e ἐστί.
e εἰμί. 28 Μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα
ἐν

ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις, ἀκούσονται τῆς
φωνῆς αὐτοῦ.
29 Καὶ f ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιή- f πείρω.
σαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα
πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.
30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ
οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ
δικαία e ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με
πατρός.
31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρ-
τυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής.
32 Ἄλλος e ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ
οἶδα ὅτι ἀληθής e ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυ-
ρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 Ὑμεῖς g ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, g στέλλω.
καὶ h μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ. h μάρτυς.
34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν
λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς i σω- i σόος.
θῆτε.
35 Ἐκεῖνος e ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος
καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ k ἠθελήσατε l ἀγαλλια- k θέλω.
σθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. l ἀγάλλω.
36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰω-
άννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ c ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα
m τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, m τέλος.
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με g ἀπέσταλ-
κε.
37 Καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτὸς h μεμαρ-
τύρηκε περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ n ἀκηκόατε n ἀκούω.
πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ o ἑωράκατε· o ὁράω.
38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε p μένοντα ἐν p μένω.
ὑμῖν· ὅτι ὃν g ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς
οὐ πιστεύετε.
39 q Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δο- q ἔρευνα.
κεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖ-
ναί e εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.
40 Καὶ οὐ θέλετε r ἐλθεῖν πρός με, ἵνα r ἔρχομαι.
ζωὴν ἔχητε.

41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω·
[f] γινώσκω. 42 Ἀλλ' [f] ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ
Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.
43 Ἐγὼ [r] ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός
μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος [r] ἔλθῃ ἐν
[s] λαμβάνω. τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον [t] λήψεσθε.
44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν πα-
ρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ
τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε;
[u] ἀγορεύω. 45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ [u] κατηγορήσω ὑμῶν
πρὸς τὸν πατέρα· [e] ἔστιν ὁ [u] κατηγορῶν ὑμῶν, Μω-
[x] ἐλπίς. σῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς [x] ἠλπίκατε.
[y] πίστις. 46 Εἰ γὰρ [y] ἐπιστεύετε Μωσῇ, [y] ἐπιστεύετε ἂν
[z] γράφω. ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος [z] ἔγραψεν.
47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε,
πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύσετε;

Κεφ. ς'. Cap.VI.

[a] ἔρχομαι. ΜΕτὰ ταῦτα [a] ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν
τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος.
[b] ἀκόλουθος. 2 Καὶ [b] ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι
[c] ὁράω. [c] ἑώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθε-
νούντων.
3 [a] Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ
[d] ἧμαι. [d] ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
[e] εἰμί. 4 [e] Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰου-
δαίων.
[f] αἴρω. 5 [f] Ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ
θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται
πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον, Πό-
[g] ἀγορεύω. θεν [g] ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗ-
τοι;
6 (Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ
[h] εἴδω. [h] ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.)
[i] κρίνω. 7 [i] Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων
δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκα-
[k] λαμβάνω στος αὐτῶν βραχύ τι [k] λάβῃ.
8 Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου,
9 [e] Ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε ὃ ἔχει πέντε ἄρ-
τους

τους κριθίνους, καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί
ἐστιν εἰς τοσούτους;
10 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς, Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώ-
πους [l] ἀναπεσεῖν. [e] Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ — [l] πίπτω.
τόπῳ. [l] Ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡ-
σεὶ πεντακισχίλιοι.
11 [k] Ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ [m] εὐ- — [m] χάρις.
χαριστήσας [n] διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθη- — [n] δίδωμι.
ταὶ τοῖς [o] ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψα- — [o] κεῖμαι.
ρίων ὅσον [p] ἤθελον. — [p] θέλω.
12 Ὡς δὲ [q] ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς — [q] πλέος.
αὐτοῦ, [r] Συναγάγετε τὰ [s] περισσεύσαντα κλά- — [r] ἄγω.
σματα, ἵνα μή τι [t] ἀπόληται. — [s] περὶ.
13 [r] Συνήγαγον οὖν, καὶ [u] ἐγέμισαν δώδεκα κο- — [t] ὀλλύω.
φίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν — [u] γέμω.
κριθίνων, ἃ [s] ἐπερίσσευσε τοῖς [x] βεβρωκό- — [x] βρώσκω.
σιν.
14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι [h] ἰδόντες ὃ ἐποίησε
σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον, Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀ-
ληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κό-
σμον.
15 Ἰησοῦς οὖν [y] γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι, — [y] γινώσκω.
καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασι-
λέα, [z] ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς — [z] χῶρος.
μόνος.
16 ¶ Ὡς δὲ ὀψία [a] ἐγένετο, [b] κατέβησαν οἱ — [a] γίνομαι.
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν· — [b] βαίνω.
17 Καὶ [b] ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, [c] ἤρχοντο — [c] ἔρχομαι.
πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ· καὶ σκοτία
ἤδη [a] ἐγεγόνει, καὶ οὐκ [c] ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ
Ἰησοῦς.
18 Ἥ τε θάλασσα, ἀνέμου μεγάλου πνέ-
οντος, * διηγείρετο. — * ἐγείρω.
19 [d] Ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέν- — [d] ἐλαύνω.
τε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα
ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον·
[e] ἐφοβήθησαν. — [e] φέβομαι.
20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι, μὴ [e] φο-
βεῖσθε.

f θέλω. | 21 f Ἤθελον οὖν g λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖ-
g λαμβάνω | ον· καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον a ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς
h εἰμί. | εἰς h ἣν i ὑπῆγον.
i ἄγω. | 22 ¶ Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ k ἑστηκὼς πέ-
k ἵστημι. | ραν τῆς θαλάσσης, l ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο
l εἴδω. | οὐκ h ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ m ἐνέβησαν οἱ
m βαίνω. | μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ c συνεισῆλθε τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ μό-
νοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ c ἀπῆλθον·
23 Ἄλλα δὲ c ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβεριά-
n φάγω. | δος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου n ἔφαγον τὸν ἄρτον
εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου·
24 Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ
h ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, m ἐνέβησαν
καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ c ἦλθον εἰς Καπερ-
ναοὺμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν.
o εὑρίσκω. | 25 Καὶ o εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης
εἶπον αὐτῷ, Ῥαββὶ, πότε ὧδε a γέγονας;
p κρίνω. | 26 p Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν,
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι
εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι n ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων
q χόρτος. | καὶ q ἐχορτάσθητε.
r ὀλλύω. | 27 Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν r ἀπολ-
s μένω. | λυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν s μένουσαν
εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑ-
t δίδωμι. | μῖν t δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ u ἐσφράγισεν ὁ
u σφραγίς. | Θεός.
28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν, Τί ποιῶμεν, ἵνα
ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;
29 p Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦ-
x πίστις. | τό h ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα x πιστεύσητε εἰς
y στέλλω. | ὃν y ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.
30 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον,
ἵνα l ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;
31 Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα n ἔφαγον ἐν
z γράφω. | τῇ ἐρήμῳ· καθώς ἐστι z γεγραμμένον, Ἄρτον ἐκ
a δίδωμι. | τοῦ οὐρανοῦ a ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.
32 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀ-
μὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωσῆς a δέδωκεν ὑμῖν τὸν
ἄρτον

ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου a δίδω-
σιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθι-
νόν.
33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ b ἐστιν ὁ καταβαίνων b εἰμί.
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν a διδοὺς τῷ κόσμῳ.
34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν, Κύριε, πάντοτε
δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.
35 Εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρ-
τος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με, οὐ μὴ c πει- c πεινάω.
νάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ d διψήσῃ d διψάω.
πώποτε.
36 Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ e ἑωράκατέ με, καὶ e ὁράω.
οὐ πιστεύετε.
37 Πᾶν ὃ a δίδωσί μοι ὁ πατὴρ, πρὸς ἐμὲ f ἥ- f ἥκω.
ξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με, οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω.
38 Ὅτι g καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα g βαίνω.
ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα
τοῦ πέμψαντός με.
39 Τοῦτο δέ b ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαν-
τός με πατρὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ h ἀπο- h ὀλλύω.
λέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ i ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ i ἵστημι.
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
40 Τοῦτο δέ b ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς
αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ i ἀναστήσω αὐτὸν
ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
41 k Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, k γογγύζω.
ὅτι εἶπεν, Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ g καταβὰς ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ.
42 Καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός b ἐστιν ὁ Ἰησοῦς ὁ
υἱὸς Ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς l οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν l εἴδω.
μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος, Ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
καταβέβηκα;
43 m Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, m κρίνω.
Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.
44 Οὐδεὶς δύναται n ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν n ἔρχομαι.
μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με, o ἑλκύσῃ αὐτόν· καὶ o ἕλκω.
ἐγὼ i ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
45 b Ἔστι p γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, p γράφω.

Καὶ [b] ἔσονται πάντες διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ. Πᾶς οὖν
[q] μανθάνω. ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ [q] μαθὼν, ἔρχεται
πρός με.
[r] ὁράω. 46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις [r] ἑώρακεν, εἰ μὴ
ὁ [b] ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ· οὗτος [r] ἑώρακε τὸν πατέρα.
47 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς
ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον·
48 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.
49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν
[s] θνήσκω. τῇ ἐρήμῳ, καὶ [s] ἀπέθανον.
50 Οὗτός [b] ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κα-
ταβαίνων, ἵνα τίς ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ [s] ἀπο-
θάνῃ.
[t] ζάω. 51 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ [t] ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ [g] καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου,
[t] ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ [a] δώ-
σω, ἡ σάρξ μου [b] ἐστιν, ἣν ἐγὼ [a] δώσω ὑπὲρ τῆς
τοῦ κόσμου ζωῆς.
[u] μάχομαι. 52 [u] Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖ-
οι, λέγοντες, Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν [a] δοῦναι
τὴν σάρκα φαγεῖν;
53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀ-
[x] φάγω. μὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ [x] φάγητε τὴν σάρκα τοῦ
[y] πίνω. υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ [y] πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχε-
τε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.
54 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ
αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ [i] ἀναστήσω
αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
55 Ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς [b] ἐστι βρῶσις, καὶ
τὸ αἷμά μου ἀληθῶς [b] ἐστι πόσις.
56 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ
[z] καὶ ἐγώ. αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, [z] κἀγὼ ἐν αὐτῷ.
[a] στέλλω. 57 Καθὼς [a] ἀπέστειλέ με ὁ [b] ζῶν πατὴρ,
[b] ζάω. [c] κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀ-
[c] καὶ ἐκεῖνος. κεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ.
[d] εἰμί. 58 Οὗτός [d] ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [e] κα-
[e] βαίνω. ταβάς· οὐ καθὼς [f] ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ
[f] φάγω. μάννα, καὶ [g] ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον,
[g] θνήσκω. [b] ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

59 Ταῦτα

59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδάσκων
ἐν Καπερναούμ.
60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ, εἶπον, Σκληρός [d] ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς
δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;
61 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύ-
ζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς,
Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;
62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀ-
ναβαίνοντα ὅπου [d] ἦν τὸ πρότερον;
63 Τὸ πνεῦμά [d] ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ
ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά [d] ἐστι, καὶ ζωή [d] ἐστιν.
64 Ἀλλ' [d] εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύου-
σιν. * Ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες [d] εἰσὶν * εἴδω.
οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς [d] ἐστιν ὁ [h] παραδώσων [h] δίδωμι.
αὐτόν.
65 Καὶ [i] ἔλεγε, Διὰ τοῦτο [k] εἴρηκα ὑμῖν ὅτι [i] λέγω.
οὐδεὶς δύναται [p] ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ [d] ᾖ [k] εἴρω.
δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου.
66 Ἐκ τούτου πολλοὶ [l] ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν [l] ἔρχομαι.
αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ [m] περιε- [m] πατέω.
πάτουν.
67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, Μὴ καὶ
ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;
68 [n] Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος, [n] κρίνω.
Κύριε, πρὸς τίνα [l] ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζω-
ῆς αἰωνίου ἔχεις.
69 Καὶ ἡμεῖς [o] πεπιστεύκαμεν καὶ [p] ἐγνώκα- [o] πίστις.
μεν ὅτι σὺ [d] εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος [p] γινώσκω.
70 [q] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἐγὼ [q] κρίνω.
ὑμᾶς τοὺς δώδεκα [i] ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν
εἷς διάβολός [d] ἐστιν;
71 Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος, Ἰσκαριώ-
την· οὗτος γὰρ [r] ἤμελλεν αὐτὸν [h] παραδιδόναι, εἷς [r] μέλλω.
ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

Κεφ. ζ. Cap. VII.

ΚΑὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ
Γαλιλαίᾳ, οὐ γὰρ [a] ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ [a] θέλω.
περι-

b ζητέω. περιπατεῖν; ὅτι b ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖ
ἀποκτεῖναι.
c εἰμί. 2 c Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκη-
νοπηγία.
3 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐ
d βαίνω. d Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαία
e θεωρός. ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου e θεωρήσωσι τὰ ἔργα
ἃ ποιεῖς.
4 Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητ
f φαίνω. αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ d εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, f φα-
νέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.
g πίστις. 5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ g ἐπίστευον
αὐτόν.
6 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὁ καιρὸς
ἐμὸς οὔπω c πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερο
πάντοτέ c ἐστιν ἕτοιμος.
7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμ
δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργ
αὐτοῦ πονηρά c ἐστιν.
8 Ὑμεῖς d ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην
ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτ
h πλέος. ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω h πεπλήρωται.
i μένω. 9 Ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, i ἔμεινεν ἐν τ
Γαλιλαίᾳ.
10 Ὡς δὲ d ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότ
καὶ αὐτὸς d ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτήν, οὐ φανερῶ
ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.
k ζητέω. 11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι k ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑ-
ορτῇ, καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος;
12 Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ c ἦν ἐ
l λέγω. τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν l ἔλεγον, Ὅτι ἀγαθὸ
c ἐστι· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τ
ὄχλον.
m λαλέω. 13 Οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ m ἐλάλει περ
αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
n διδάσκω. 14 ¶ Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης d ἀνέβη ὁ
o θαῦμα. Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ n ἐδίδασκε.
p εἴδω. 15 Καὶ o ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες,
q μανθάνω. Πῶς οὗτος γράμματα p οἶδε, μὴ q μεμαθηκώς;

16 r Ἀπε-

16 r Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, r κρίνω.
Ἡ ἐμὴ διδαχὴ, οὐκ c ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμ-
ψαντός με.
17 Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν,
γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ s γινώσκω.
Θεοῦ c ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.
18 Ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ m λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδί-
αν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος
αὐτὸν, οὗτος ἀληθής c ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ
ἔστιν.
19 Οὐ Μωσῆς t δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ t δίδωμι.
οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; τί με ζητεῖτε
u ἀποκτεῖναι; u κτείνω.
20 r Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε, Δαιμόνι-
ον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;
21 r Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε.
22 Διὰ τοῦτο Μωσῆς t δέδωκεν ὑμῖν τὴν περι-
τομὴν, (οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως c ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ
τῶν πατέρων) καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον.
23 Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν
σαββάτῳ ἵνα μὴ x λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, x λύω.
ἐμοὶ y χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ z ἐποί- y χολάω.
ησα ἐν σαββάτῳ; z ποιέω.
24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαί-
αν κρίσιν κρίνατε.
25 a Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμι- a λέγω.
τῶν, Οὐχ οὗτός b ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; b εἰμί.
26 Καὶ ἴδε, παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ
λέγουσι· μήποτε ἀληθῶς c ἔγνωσαν οἱ ἄρχον- c γινώσκω.
τες, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός;
27 Ἀλλὰ τοῦτον d οἴδαμεν πόθεν b ἐστίν· ὁ δὲ d εἴδω.
Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν b ἐστίν. e κράζω.
28 e Ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ
Ἰησοῦς, καὶ λέγων, f Κἀμὲ d οἴδατε, καὶ d οἴδατε f καὶ ἐγώ.
πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ g ἐλήλυθα, ἀλλ' g ἔρχομαι.
b ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ d οἴ-
δατε.

29 Ἐγὼ δὲ d οἶδα αὐτὸν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι
h καὶ ἐκεῖνος. h κἀκεῖνός με i ἀπέστειλεν.
i στέλλω. 30 k Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν l πιάσαι· καὶ οὐδεὶς
k ζητέω. m ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω g ἐλη-
l πιάζω. λύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
m βάλλω. 31 Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου n ἐπίστευσαν εἰς
n πίστις. αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, Ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν g ἔλθῃ,
μήτι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει ὧν οὗτος
ἐποίησεν;
o ἀκούω. 32 o Ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύ-
p στέλλω. ζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ p ἀπέστειλαν οἱ
φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιά-
σωσιν αὐτόν.
33 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν
χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμ-
ψαντά με.
34 k Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ q εὑρήσετε· καὶ ὅ-
q εὑρίσκω. που εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε g ἐλθεῖν.
35 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, Ποῦ
r πείρω. οὗτος μέλλει r πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ q εὑρήσομεν
αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλ-
λει r πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας;
36 Τίς b ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε; Ζητή-
σετέ με, καὶ οὐχ q εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς
οὐ δύνασθε g ἐλθεῖν;
37 ¶ Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς
r ἵστημι. ἑορτῆς s εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ * ἔκραξε, λέγων,
* κράζω. Ἐάν τις διψᾷ, g ἐρχέσθω πρός με, καὶ πινέτω.
38 Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γρα-
s ῥέω. φὴ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ t ῥεύσουσιν ὕ-
δατος ζῶντος.
39 (Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος οὗ
a μέλλω. n ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν·
οὔπω γὰρ b ἦν πνεῦμα ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω
x δοκέω. x ἐδοξάσθη.)
40 Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν
λόγον, a ἔλεγον, Οὗτός b ἐστιν ἀληθῶς ὁ προ-
φήτης.
41 Ἄλλοι a ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός·
ἄλλοι

ἄλλοι δὲ [a]ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χρι-
στὸς ἔρχεται;
42 Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος
Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου [b]ἦν
Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται;
43 Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ [y]ἐγένετο δι' αὐ- y γίνομαι.
τόν.
44 Τινὲς δὲ [z]ἤθελον ἐξ αὐτῶν [a]πιάσαι αὐ- z θέλω.
τόν· ἀλλ' οὐδεὶς [b]ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς a πιάζω.
χεῖρας. b βάλλω.
45 [c]Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρ- c ἔρχομαι.
χιερεῖς καὶ φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι,
Διὰ τί οὐκ [d]ἠγάγετε αὐτόν; d ἄγω.
46 [e]Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε e κρίνω.
οὕτως [f]ἐλάλησεν ἄνθρωπος ὡς οὗτος ὁ ἄνθρω- f λαλέω.
πος.
47 [g]Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ φαρισαῖοι, g κρίνω.
Μὴ καὶ ὑμεῖς [h]πεπλάνησθε; h πλάνη.
48 Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων [i]ἐπίστευσεν εἰς i πίστις.
αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων;
49 Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νό-
μον [k]ἐπικατάρατοί [l]εἰσι. k ἀρά.
50 Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, (ὁ [c]ἐλ- l εἰμί.
θὼν νυκτὸς πρὸς αὐτὸν) εἷς [b]ὢν ἐξ αὐτῶν,
51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον,
ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ [m]γνῷ m γινώσκω.
τί ποιεῖ;
52 [g]Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ
σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; [n]ἐρεύνησον καὶ [o]ἴδε ὅτι n ἐρευνάω.
προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ [p]ἐγήγερται. o εἴδω.
53 Καὶ [q]ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον p ἐγείρω.
αὐτοῦ. q πείρω.

Κεφ. η'. Cap. VIII.

Ἰησοῦς δὲ [a]ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. a πείρω.
2 Ὄρθρου δὲ πάλιν [b]παρεγένετο εἰς τὸ ἱε- b γίνομαι.
ρὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς [c]ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ c ἔρχομαι.
καθίσας [e]ἐδίδασκεν αὐτούς. d ἕζω.
3 Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι e διδάσκω.
πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ [f]κατειλημ- f λαμβάνω.
μένην

g ἵστημι. μένῃ· καὶ g στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ,
4 Λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυν
h φώρ. f κατειλήφθη h ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη.
i τέλλω. 5 Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν i ἐνετείλατ
k βάλλω. τὰς τοιαύτας k λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις
6 Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵν
l κύπτω. ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω l κύ
m γράφω. ψας, τῷ δακτύλῳ m ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.
n μένω. 7 Ὡς δὲ n ἐπέμενον o ἐρωτῶντες αὐτ
o ἐρωτάω. l ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ὁ p ἀναμάρτ
p ἁμαρτάνω τος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ k βαλέτ
8 Καὶ πάλιν κάτω l κύψας, m ἔγραφεν εἰ
τὴν γῆν.
9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεω
q ἐλέγχω. q ἐλεγχόμενοι, c ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς, r ἀρ
r ἄρχω. ξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, ἕως τῶν ἐσχ
ſ λείπω. των· καὶ ſ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυ
ἐν μέσῳ g ἑστῶσα.
10 l Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδέν
θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτ
u εἰμί. Ἡ γυνὴ, ποῦ u εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σ
οὐδείς σε κατέκρινεν;
11 Ἡ δὲ εἶπεν, Οὐδεὶς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐ
τῇ ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· απ
ρεύου, καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.
x λαλέω. 12 ¶ Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς x ἐλάλησ
λέγων, Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολ
θῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλ
y ἔχω. y ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
13 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ φαρισαῖοι, Σὺ περὶ σ
αυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ u ἔστιν ἀλ
θής.
z κρίνω. 14 z Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Κ
ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής u ἐστιν
a εἴδω. μαρτυρία μου· ὅτι a οἶδα πόθεν b ἦλθον, καὶ
b ἔρχομαι. ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ a οἴδατε πόθεν ἔρχομ
καὶ ποῦ ὑπάγω.
15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρί
νω οὐδένα.

16 Κ

16 Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ
ἀληθής c ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ c εἰμί.
ὁ πέμψας με πατήρ.
17 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ d γέ- d γράφω.
γραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής
ἐστιν.
18 Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.
19 e Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; e λέγω.
Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν f κρίνω.
πατέρα μου· εἰ ἐμὲ b ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου
ᾔδειτε ἄν.
20 Ταῦτα τὰ ῥήματα g ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς g λαλέω.
ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ
οὐδεὶς h ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω b ἐληλύθει ἡ h πιάζω.
ὥρα αὐτοῦ.
21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ
ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν
ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ i θνήσκω.
δύνασθε ἐλθεῖν.
22 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μήτι ἀποκτενεῖ
αὐτόν; Ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς
δύνασθε b ἐλθεῖν.
23 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω
ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου c ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.
24 Εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι i ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁ-
μαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ
εἰμι, i ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
25 e Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς c εἶ; Καὶ εἶ-
πεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν ὅ,τι καὶ λαλῶ
ὑμῖν.
26 Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν·
ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι· k κἀγὼ ἃ l ἤ- k καὶ ἐγώ.
κουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον. l ἀκούω.
27 Οὐκ m ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς m γινώσκω.
ἔλεγε.
28 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅταν n ὑψώ- n ὕψος.
σητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε m γνώσεσθε ὅτι

ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ κα-
[o] διδάσκω. θὼς [o] ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ.
[p] ἔω. 29 Καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ [p] ἀφῆ-
κέ με μόνον ὁ πατήρ μου, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ
ποιῶ πάντοτε.
[q] πίστις. 30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ [q] ἐπίστευ-
σαν εἰς αὐτόν.
31 Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς [q] πεπι-
στευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν
τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου [c] ἐστέ.
32 Καὶ [m] γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλή-
θεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.
33 [f] Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Σπέρμα Ἀβρα-
[r] δοῦλος. άμ [c] ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ [r] δεδουλεύκαμεν πώποτε·
[s] γίνομαι. πῶς σὺ λέγεις, Ὅτι ἐλεύθεροι [s] γενήσεσθε;
34 [f] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀ-
μὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν,
δοῦλός [c] ἐστι τῆς ἁμαρτίας.
35 Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν
αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
36 Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως
ἐλεύθεροι [c] ἔσεσθε.
37 [a] Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ [c] ἐστε· ἀλλὰ
[t] κτείνω. ζητεῖτέ με [t] ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ
χωρεῖ ἐν ὑμῖν.
[u] ὁράω. 38 Ἐγὼ ὃ [u] ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου
λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ [u] ἑωράκατε παρὰ τῷ πα-
τρὶ ὑμῶν ποιεῖτε.
39 [f] Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατὴρ
ἡμῶν Ἀβραάμ [c] ἐστι. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ [c] ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβρα-
ὰμ ἐποιεῖτε ἄν.
40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον
ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν [s] λελάληκα, ἣν [l] ἤκουσα
παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν.
41 Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν.
[s] Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ [x] γεγεν-
[x] γεννάω. νήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν Θεόν.
42 [s] Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ ὁ Θεὸς

πατὴρ

πατὴρ ὑμῶν ἦν, [y] ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ [y] ἀγάπη.
ἐκ τοῦ Θεοῦ [b] ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυ-
τοῦ [b] ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με [z] ἀπέστειλε. [z] στέλλω.
43 Διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε;
ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
44 Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου [a] ἐστέ, καὶ [a] εἰμί.
τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν·
ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος [a] ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν
τῇ ἀληθείᾳ οὐχ [b] ἕστηκεν· ὅτι οὐκ [a] ἔστιν ἀλήθεια [b] ἵστημι.
ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων
λαλεῖ· ὅτι ψεύστης [a] ἐστὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
45 Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ
μοι.
46 Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας;
εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ
μοι.
47 Ὁ [a] ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ
ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ
οὐκ [a] ἐστέ.
48 [c] Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον [c] κρίνω.
αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμα-
ρείτης [a] εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;
49 [c] Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ
ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς [d] ἀτι- [d] τίω.
μάζετέ με.
50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· [a] ἔστιν ὁ
ζητῶν καὶ κρίνων.
51 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λό-
γον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς
τὸν αἰῶνα.
52 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Νῦν [e] ἐγνώ- [e] γινώσκω.
καμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ [f] ἀπέ- [f] θνήσκω.
θανε καὶ οἱ προφῆται, [f] καὶ σὺ λέγεις, Ἐάν τις
τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσεται θανάτου εἰς
τὸν αἰῶνα.
53 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀ-
βραὰμ, ὅστις [f] ἀπέθανε, καὶ οἱ προφῆται [f] ἀπέ-
θανον· τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς;
54 [c] Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω
ἐμαυτόν,

ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν [a] ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ
μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς ὑ-
μῶν [a] ἐστι.
55 Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ [g] οἶδα
g εἴδω. αὐτόν· καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ [g] οἶδα αὐτόν, [a] ἔσο-
μαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης· ἀλλ' [g] οἶδα αὐτόν,
καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.
h ἀγάλλω. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν [h] ἠγαλλιάσατο
ἵνα [g] ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ
ἐχάρη.
57 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, Πεντή-
i ὁράω. κοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ [i] ἑώρακας;
k γίνομαι. 58 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέ-
l αἴρω. γω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ [k] γενέσθαι, ἐγώ εἰμι.
m βάλλω. 59 [l] Ἦραν οὖν λίθους ἵνα [m] βάλωσιν ἐπ'
n κρύπτω. αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ [n] ἐκρύβη, καὶ [o] ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
o ἔρχομαι. ἱεροῦ, [o] διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ [p] παρῆγεν
p ἄγω. οὕτως.

Κεφ. θ'. Cap.IX.

ΚΑὶ παράγων, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ
γενετῆς.
a ἐρωτάω. 2 Καὶ [a] ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
b ἁμαρτάνω λέγοντες, Ῥαββί, τίς [b] ἥμαρτεν; οὗτος, ἢ οἱ γο-
c γεννάω. νεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς [c] γεννηθῇ;
d κρίνω. 3 [d] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος [b] ἥμαρτεν,
οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα
τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ.
4 Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαν-
e εἰμί. τός με ἕως ἡμέρα [e] ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς
δύναται ἐργάζεσθαι.
5 Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ [e] ὦ, φῶς εἰμι τοῦ
κόσμου.
f πτύω. 6 Ταῦτα εἰπών, [f] ἔπτυσε χαμαί, καὶ ἐποίησε
g χρίω. πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ [g] ἐπέχρισε τὸν πη-
λὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ.
h νίπτω. 7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε, [h] νίψαι εἰς τὴν
i ἑρμηνεύω. κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ· (ὃ [i] ἑρμηνεύεται,
k στέλλω. [k] ἀπεσταλμένος·) Ἀπῆλθεν οὖν καὶ [h] ἐνίψατο,
l ἔρχομαι. καὶ [l] ἦλθε βλέπων.

8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν
πρότερον ὅτι τυφλὸς e ἦν, ἔλεγον, Οὐχ
οὗτός e ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;
9 Ἄλλοι m ἔλεγον, Ὅτι οὗτός e ἐστιν· ἄλλοι δὲ
ὅτι ὅμοιος αὐτῷ e ἐστιν· Ἐκεῖνος m ἔλεγεν, m λέγω.
ὅτι ἐγώ εἰμι.
10 Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Πῶς n ἀνεῴχθησάν σοι n οἴγω.
ὀφθαλμοί;
11 d Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Ἄνθρω-
πος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ g ἐπέ-
χρισέ μου τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπέ μοι, Ὕπαγε εἰς
τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ, καὶ h νίψαι.
Ἀπελθὼν δὲ καὶ h νιψάμενος, o ἀνέβλεψα. o βλέπω.
12 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέ-
γει, Οὐκ p οἶδα. p εἴδω.
13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς φαρισαίους τόν
ποτε τυφλόν.
14 e Ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίη-
σεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ n ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλ-
μούς.
15 Πάλιν οὖν a ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ φαρισαῖοι
πῶς o ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Πηλὸν
ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ h ἐνιψά- q τίθημι.
μην, καὶ βλέπω.
16 m Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν φαρισαίων τινες,
Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ e ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι
τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι m ἔλεγον, Πῶς
δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα
ποιεῖν. Καὶ σχίσμα e ἦν ἐν αὐτοῖς.
17 Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν, Σὺ τί λέγεις
περὶ αὐτοῦ, ὅτι n ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ
εἶπεν, ὅτι προφήτης e ἐστίν.
18 Οὐκ r ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, r πιστεύω.
ὅτι τυφλὸς e ἦν καὶ o ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ſ ἐ- ſ φωνή.
φώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ o ἀναβλέψαντος.
19 Καὶ a ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες, Οὗτός
ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς
ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει;
20 d Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ,

καὶ

καὶ εἶπον, [p] Οἴδαμεν ὅτι οὗτός [e] ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμ
καὶ ὅτι τυφλὸς [t] ἐγεννήθη.
21 Πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ [p] οἴδαμεν, ἢ
[n] ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ [p] οἴδ
μεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν [a] ἐρωτήσα
[u] λαλέω. αὐτὸς περὶ αὐτοῦ [u] λαλήσει.
[x] φέβομαι. 22 Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι [x] ἐφ
βοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ [q] συνετέθειντο
Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν [m] ὁμολογήσῃ Χ
[*] γίνομαι. στὸν, ἀποσυνάγωγος * γένηται.
23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον, Ὅτι ἡ
κίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.
24 Ἐφώνησεν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρω
[y] δίδωμι. ὃς [e] ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ, [y] Δὸς δόξ
τῷ Θεῷ· ἡμεῖς [p] οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος
ἁμαρτωλός [e] ἐστιν.
25 [d] Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν,
ἁμαρτωλός [e] ἐστιν, οὐκ [p] οἶδα· ἓν [p] οἶδα, ὅτι
φλὸς [e] ὢν, ἄρτι βλέπω.
26 [f] Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν, Τί ἐποίησέ
πῶς [n] ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;
27 [d] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, [f] Εἶπον ὑμῖν ἤδ
[z] ἀκούω. καὶ οὐκ [z] ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μ
[a] γίνομαι. ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ [a] γενέσθαι;
b λοίδορος. 28 [b] Ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν, καὶ εἶπον, Σὺ
c εἰμί. μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως [c] ἐσμ
μαθηταί.
d εἴδω. 29 Ἡμεῖς [d] οἴδαμεν ὅτι Μωσῇ [e] λελάλη
e λαλέω. ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ [d] οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.
f κρίνω. 30 [f] Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν α
g οἴγω. τοῖς, Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν [e] ἐστιν, ὅτι ὑμ
οὐκ [d] οἴδατε πόθεν ἐστὶ, καὶ [g] ἀνέῳξέ μου τ
ὀφθαλμούς.
31 [d] Οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς
ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς [c] ᾖ, καὶ τὸ θέλημ
αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει.
[h] ἀκούω. 32 Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ [h] ἠκούσθη ὅτι [g] ἤνοιξ
[i] γεννάω. τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ [i] γεγεννημένου.
[k] δύναμαι. 33 Εἰ μὴ [c] ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ [k] ἐδύνα
ποιεῖν οὐδέν.

34 [f] Απ

35 f Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἐν ἁμαρ-
τίαις σὺ h ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡ-
μᾶς; Καὶ l ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
35 h Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι l ἐξέβαλον αὐτὸν l βάλλω.
ἔξω· καὶ m εὑρὼν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Σὺ πιστεύεις m εὑρίσκω.
εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;
36 f Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε, Τίς c ἐστι,
κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;
37 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Καὶ n ἑώρακας n ὁράω.
αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός c ἐστιν.
38 Ὁ δὲ o ἔφη, Πιστεύω, Κύριε· καὶ p προσεκ- o φάω.
ύνησεν αὐτῷ. p κύω.
39 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν
κόσμον τοῦτον q ἦλθον· ἵνα οἱ μὴ βλέποντες q ἔρχομαι.
βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες, τυφλοὶ a γένωνται.
40 Καὶ h ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα
οἱ c ὄντες μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ ἡμεῖς
τυφλοί c ἐσμεν;
41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ c ἦτε,
οὐκ ἂν r εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε, Ὅτι r ἔχω.
βλέπομεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

Κεφ. ί. Cap. X.

Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμε-
νος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προ-
βάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων a ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος a ἄλλος.
κλέπτης b ἐστὶ καὶ λῃστής· b εἰμί.
2 Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν
ἐστι τῶν προβάτων.
3 Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα
τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ
κατ᾽ ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά.
4 Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμ-
προσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ
ἀκολουθεῖ, ὅτι c οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. c εἴδω.
5 Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ
d φεύξονται ἀπ᾽ αὐτοῦ· ὅτι οὐκ c οἴδασι τῶν ἀλλο- d φεύγω.
τρίων τὴν φωνήν.
6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ e ἔγνωσαν τίνα h ἦν ἃ ἐλάλει e γινώσκω.
αὐτοῖς.

7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προ-
βάτων.
f ἔρχομαι. 8 Πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ f ἦλθον, κλέπται
g ἀκούω. b εἰσὶ καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ g ἤκουσαν αὐτῶν τὰ
πρόβατα.
9 Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ,
h σόω. h σωθήσεται, καὶ f εἰσελεύσεται, καὶ f ἐξελεύσεται,
i εὑρίσκω. καὶ νομὴν i εὑρήσει.
k θύω. 10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ
l ὄλλυω. καὶ k θύσῃ καὶ l ἀπολέσῃ· ἐγὼ f ἦλθον ἵνα ζωὴν
ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσι.
11 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν
ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προ-
βάτων·
12 Ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ b ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ
b εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρ-
m ἔω. χόμενον, καὶ m ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει·
καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ
πρόβατα.
13 Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτός b ἐστι
καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.
14 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· καὶ γινώσκω
τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν.
n καὶ ἐγώ. 15 Καθὼς γινώσκει με πατὴρ, n κἀγὼ
γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι
ὑπὲρ τῶν προβάτων.
16 Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ b ἔστιν ἐκ
o καὶ ἐκεῖνος τῆς αὐλῆς ταύτης· o κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν καὶ
p γίνομαι. τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ p γενήσεται μία ποίμνη,
εἷς ποιμήν.
17 Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ
q λαμβάνω. τίθημι τὴν ψυχήν μου ἵνα πάλιν q λάβω αὐ-
τήν.
18 Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ
τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω
r τίθημι. r θεῖναι αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν q λα-
βεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν q ἔλαβον
παρὰ τοῦ πατρός μου.

19 Σχίσμα

19 Σχίσμα οὖν πάλιν [p] ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰου-
δαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους.
20 [f] Ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμό- [f] λέγω.
νιον ἔχει, καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;
21 Ἄλλοι [f] ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ
[b] ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται
τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;
22 ¶ [p] Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱε-
ροσολύμοις, καὶ χειμὼν [b] ἦν.
23 Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ
στοᾷ τοῦ Σολομῶντος.
24 Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλε-
γον αὐτῷ, Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ
σὺ [b] εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.
25 [t] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, [f] Εἶπον [t] κρίνω.
ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν
τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ
περὶ ἐμοῦ.
26 Ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ [b] ἐστὲ ἐκ τῶν
προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν.
27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀ-
κούει, [n] κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσί
μοι·
28 [n] Κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς·
καὶ οὐ μὴ [l] ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει
τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου.
29 Ὁ πατήρ μου ὃς [n] δέδωκέ μοι, μείζων [n] δίδωμι.
πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς
χειρὸς τοῦ πατρός μου.
30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν [b] ἐσμεν.
31 [x] Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι [x] βαστάζω.
ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.
32 [t] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πολλὰ
καλὰ ἔργα [y] ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ [y] δεικνύω.
ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με;
33 [t] Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, λέγον-
τες, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ
περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος [b] ὤν,
ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.

34 z Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ b ἐσ
z γράφω. — z γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν; Ἐγὼ εἶπα
θεοί b ἐστε.
35 Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος
a γίνομαι. — τοῦ Θεοῦ a ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται b λυθῆναι
b λύω. — γραφή·
c ἅγιος. — 36 Ὃν ὁ πατὴρ c ἡγίασε καὶ d ἀπέστειλεν εἰ
d στέλλω. — τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, Ὅτι βλασφημεῖς· ὅτι
εἶπον, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι;
37 Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πι
στεύετέ μοι·
38 Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖ
e γινώσκω. — ἔργοις πιστεύσατε, ἵνα e γνῶτε καὶ πιστεύσητε ὅτι
f καὶ ἐγώ. — ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, f κἀγὼ ἐν αὐτῷ.
g ζητέω. — 39 ¶ g Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν h πιάσαι
h πιάζω. — i ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.
i ἔρχομαι. — 40 Καὶ i ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάν
k εἰμί. — εἰς τὸν τόπον ὅπου k ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βα
l μένω. — πτίζων· καὶ l ἔμεινεν ἐκεῖ.
m λέγω. — 41 Καὶ πολλοὶ i ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ m ἔλε
γον, Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδὲ
πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθ
k ἦν.
n πίστις. — 42 Καὶ n ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

Κεφ. ιά. Cap. XI.

a εἰμί. — a Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθα
νίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθα
τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.
b ἀλείφω. — 2 (Ἦν δὲ Μαρία ἡ b ἀλείψασα τὸν Κύρι
c μάσσω. — μύρῳ, καὶ c ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς d θρι
d θρίξ. — ξὶν αὐτῆς· ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος e ἠσθένει.)
e σθένος. — 3 f Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ πρὸς αὐ
f στέλλω. — τὸν, λέγουσαι, Κύριε, g ἴδε ὃν φιλεῖς e ἀσθεν
g εἴδω. — 4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσ
νεια οὐκ a ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς δόξ
h δοκέω. — τοῦ Θεοῦ, ἵνα h δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι᾽ αὐ
τῆς.
i ἀγάπη. — 5 i Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴ
ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λάζαρον.

6 Ὡ

6 Ὡς οὖν [k] ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν [l] ἔμ- [k] ἀκούω.
εινεν ἐν ᾧ [a] ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· [l] μένω.
7 Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς,
[n] Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. [n] ἄγω.
8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, Ῥαββί, νῦν
ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπά-
γεις ἐκεῖ;
9 [o] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὐχὶ δώδεκά [a] εἰ- [o] κρίνω.
σιν ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου
βλέπει·
10 Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσ-
κόπτει· ὅτι τὸ φῶς οὐκ [a] ἔστιν ἐν αὐτῷ.
11 Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, [p] κοιμάω.
Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν [p] κεκοίμηται· ἀλλὰ [q] πο- [q] πείρω.
ρεύομαι ἵνα [r] ἐξυπνίσω αὐτόν. [r] ὕπνος.
12 [s] Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Κύριε, εἰ [ſ] σόος.
κεκοίμηται, [ſ] σωθήσεται.
13 [t] Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· [t] εἴρω.
ἐκεῖνοι δὲ [b] ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕ-
πνου λέγει.
14 Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παῤῥησίᾳ,
Λάζαρος [u] ἀπέθανε· [u] θνήσκω.
15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς (ἵνα πιστεύσητε) ὅτι
οὐκ [a] ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.
16 [s] Εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυ-
μος, τοῖς συμμαθηταῖς, [n] Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα
ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
17 [x] Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς [y] εὗρεν αὐτὸν τέσ- [x] ἔρχομαι.
σαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. [y] εὑρίσκω.
18 [a] [s] Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσο-
λύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.
19 Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων [x] ἐληλύθει-
σαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα
παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐ- [z] μῦθος.
τῶν.
20 Ἡ οὖν Μάρθα ὡς [a] ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς [a] ἀκούω.
ἔρχεται, [b] ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ [b] ἄντα.
οἴκῳ [c] ἐκαθέζετο. [c] ἕζω.